

กาแฟโรบัสต้า (*Coffea canephora* Pierre ex A. Frehner) พันธุ์อาร์2017-1 (R2017-1)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท ควอลิตี้ คอฟฟี่ โปรดักท์ส จำกัด
ที่อยู่ เลขที่ 999/9 ถนนพระราม 1 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 02-657-8000

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กาแฟโรบัสต้าพันธุ์ R2017-1 เป็นกาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมือง พบครั้งแรกที่แปลงกาแฟของเกษตรกร อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ต้นแม่พันธุ์มีอายุประมาณ 15 ปี เกษตรกรคัดเลือกพันธุ์แล้วนำมาเมล็ดมาเพาะปลูกในสวนกาแฟ พบว่าให้ผลผลิตสูง และขนาดเมล็ดกาแฟสารหรือเมล็ดกาแฟดิบ (green coffee) ที่ผ่านการสีกะลาออกแล้วมีขนาดใหญ่มาก ปี พ.ศ. 2554 ได้คัดเลือกต้นกาแฟดังกล่าวมาทดสอบ โดยการเก็บยอดพันธุ์ดีจากต้นแม่พันธุ์มาขยายพันธุ์โดยวิธีการเสียบยอด ปี พ.ศ. 2555 นำต้นกล้ากาแฟที่ขยายพันธุ์ไปปลูกทดสอบในแปลงเกษตรกรในสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เช่น จังหวัดชุมพร ระนอง และจันทบุรี และในปี พ.ศ. 2556 ปลูกทดสอบภายในสถานีทดสอบพันธุ์กาแฟโรบัสต้า อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเจริญเติบโตและผลผลิต พบว่ากาแฟ R2017-1 ให้ผลผลิตที่สูงและมีขนาดเมล็ดกาแฟสารที่ใหญ่กว่าพันธุ์ชุมพร 2 รายละเอียดตามตารางแนบ

พันธุ์	ผลผลิต เฉลี่ย 2 ปี (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนักกาแฟสาร 100 เมล็ด (กรัม)
R2017-1	599	25.1
พันธุ์เปรียบเทียบ (ชุมพร 2)	425	16.4

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย กาแฟโรบัสต้า (Robusta coffee) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Coffea canephora* Pierre ex A. Frehner วงศ์ Rubiaceae ไม้พุ่มขนาดกลาง

ราก ระบบรากแก้ว (tap root system) มีขนาดค่อนข้างใหญ่ ความยาวจะขึ้นอยู่กับสภาพของดิน โดยส่วนใหญ่จะหยั่งลึกลงในดินประมาณ 0.45 - 1.0 เมตร รากแขนง (lateral root) เจริญมาจากรากแก้วเกิดขนานไปกับระดับผิวดินและหยั่งลึกลงดิน ความลึกประมาณ 1.2 - 3.0 เมตร ปลายรากมีรากขน (root hairs) พบที่ทุกระดับความลึกของราก แต่จะพบเกิดมากที่ผิวดินความลึกไม่เกิน 20 เซนติเมตร

ต้น ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 207.0 เซนติเมตร ขนาดทรงพุ่มประมาณ 198.0 เซนติเมตร ขนาดต้นประมาณ 41.0 เซนติเมตร ความยาวกิ่งประมาณ 80.0 เซนติเมตร โคนก้านใบจะมีตา 2 ชนิด ตาบนและตาล่าง ตาบนจะแตกออกมาเป็นกิ่งแขนงที่ 1 (primary branch) เป็นกิ่งแนวนอนขนานกับพื้นดินที่จะติดดอกและให้ผลผลิต ส่วนตาล่างจะพักตัวเมื่อเวลาเหมาะสมจะพัฒนาออกมาเป็นยอดหรือกิ่งแนวตั้ง (sucker) ที่จะเจริญไปเป็นกิ่ง

หลักที่สามารถแตกกิ่งนอนได้ กิ่งแขนงเหล่านี้ออกเป็นคู่สลับเยื้องกันบนลำต้น กิ่งนอนที่ให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง 2 - 3 ปี จากนั้นอาจจะเกิดกิ่งนอนที่ 2 (secondary branch) และอาจจะเกิดกิ่งนอนที่ 3 (tertiary branch)

ใบ	ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม เกิดที่ข้อ รูปขอบขนาน (oblong) แกมรี (elliptic) กว้างประมาณ 7.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 18.2 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่น ก้านใบสั้น ผิวใบเรียบ มีหูใบระหว่างก้านใบ (interpeltolar stipule)
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอกออกตามข้อบริเวณซอกใบ จากข้อใกล้ลำต้นไปยังปลายกิ่ง ดอกย่อยเป็นดอกสมบูรณ์ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันมีลักษณะเป็นรูปถ้วยอยู่ตรงฐานของดอก กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมกันเป็นหลอด (corolla tube) สีขาว เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศผู้ติดเหนือกลีบดอก (epipetalous stamens) รังไข่ใต้วงกลีบ (inferior ovary) มี 2 คาร์เพล ก้านเกสรเพศเมีย (style) ยาว ปลายเกสรเพศเมีย (stigma) แยก 2 แฉก
ผล	ผลแบบผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง (drupe) มักออกเป็นคู่ประกบกัน รูปรี ก้านผลสั้น ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีส้ม สีแดง หรือสีแดงเข้ม ผลของกาแฟจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ เปลือกหรือผนังผลชั้นนอก (skin/exocarp) ผนังผลชั้นกลาง (mesocarp) มีเนื้อ (pulp) สีเหลือง เมื่อสุกมีรสหวาน มีลักษณะเป็นเมือก (mucilage) กะลาหรือผนังผลชั้นใน (parchment/endocarp) มีลักษณะแข็ง
เมล็ด	เมล็ดเป็นรูปไข่ยาวหรือกลมรี กว้างประมาณ 6.1 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 10.1 มิลลิเมตร และหนาประมาณ 3.0 มิลลิเมตร มีด้านหนึ่งโค้งอีกด้านหนึ่งแบน มีร่องตรงกลาง ด้านแบนประกบกัน เมล็ดสีเขียวอมเทา ชั้นนอกสุดของเมล็ดซึ่งอยู่ถัดจากผนังผลชั้นใน ของผลคือเปลือกเมล็ดชั้นนอก (testa) มีลักษณะบางเรียกว่า ปลูก (silver skin) ซึ่งหุ้มเนื้อเยื่อเอนโดสเปิร์มที่ทำหน้าที่สะสมอาหาร
ลักษณะอื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลผลิตสูง 2. เมล็ดกาแฟดิบมีขนาดใหญ่มาก 3. ผ่านการประเมินความพึงพอใจจากเกษตรกรทั้งทางด้านการเจริญเติบโตและด้านผลผลิตที่ระดับคะแนน 100 เปอร์เซ็นต์ เทียบกับพันธุ์เปรียบเทียบที่ 63 เปอร์เซ็นต์ 4. อายุการเก็บเกี่ยว (ดอกบานจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตได้) ประมาณ 10 เดือน 5. ผลผลิตเฉลี่ย 2 ปี 599 กิโลกรัมต่อไร่ 6. น้ำหนัก 100 เมล็ด กาแฟสาร 25.1 กรัม

กาแฟโรบัสต้าพันธุ์อาร์2017-1 (R2017-1)